

A harmadik csoport a „Kis kert“ örömeit és hasznát mutatja be. A kitűnő szakeikk gyakorlati utasítások hosszú során kívül e kertek kalkulációját is közli, majd a díszkert hasznosítását gyümölcsfák és zöldségek plántálása által. A cikket igen szép és tanulságos képeken kívül számtalan tervrajz illusztrálja.

A negyedik csoport a telelő növényeket mutatja be a modern kert keretében. A kötet végén néhány új és igen ritka növény képét találjuk, mindegy jellemzéseül annak, hogy a kötet mennyi újat hoz és mily úttörő a modern építészettel párhuzamosan fejlődő új kertészet és kertművészet terén. r.

COLOUR SCHEMES FOR THE MODERN HOME BY DEREK PATMORE. The Studio, London, 1933. Huszonnégy színes fénykép, huszonnégy modern interieurról, mindegyik egy-egy szakszerű magyarázattal, mely a színek fontosságát és hatását ismerteti, lényeges voltukat hangsúlyozva az interieurben. A kötet kézikönyvnek készült azok számára, kik most rendezkednek be, vagy eddigi lakásukat változtatják, modernizálják. Örvedetes, hogy a konzervatív Angliában ilyen kötet megjelenik, sőt rövid hat hét alatt második kiadást ér meg. Mint színtervek igen izléesesek és példaadók az egyes lapok. Interieurjeik azonban nem egy esetben távol állanak a Kontinensen jó és izléeses interieurról alkotott elképzeléseinktől. A négyszínyomatú képek csodás színeikkel azonban mindig arra figyelmeztetnek, hogy itt a s z í n e k mintái állanak előttünk.

MODERN DRAWINGS, by Campbell Dodgson. The Studio kiadása. London, 1933. Mindig ellenszenvvel viseltetem a művészek intimitásairól szóló írásokkal szemben (pl. Anatole France papucsban, stb.) pedig milyen érdekesek lehetnének ezek, ha a sejtetett intimítások lelkikre vonatkoznának. Milyen a művész, ha monologizál? Ha egyedüllétében páthosznélküliek megnyilatkozásai. Ezek érdekes pillanatok a művész életében és biztosan többet árul el velük énjéből, mint a kritika elé szánt műveiben. A képzőművésznél az ilyen intimításokat a r a j z adja meg. A r a j z m i n d e n n é l k i f e j z e t t e b b e n mutatja a művész elképzeléseinek lényegét. Tizian művészetének magasrendűségét jobban értjük meg vázlatából, mint képeiből. Ez nem alábecslése nagyszerű műveinek, de e lángész minden munkáját ismerve is, esodálatunk akkor válik extázissá, ha rajzait látjuk. Ezekről a rajzokról pedig aligha sejtette, hogy múzeumok féltett kincsei lesznek. Jegyzeteket készített önmagának. E rajzokban egy fa lomboztatát, egyetlen — másodperek alatt odakanyarított — kaeskarings vonallal jelzi, függetlenül korának rajzkonvencióitól. Képeim már nem tudja függetleníteni magát korának követelményeitől. Ezért látjuk még a legnagyobbak képeiről is a kort, még töredékben is. De ha Rembrandt egy kevésbé jelentős pitvarrésletet ábrázoló tusrájzát nézzük, képtelenek vagyunk belőle a korra következtetni. Rajzolhatta akár tegnap is valaki, ha ugyan akadt tegnap ilyen rajzoló! Ez indokolja a rajz mindenekelőtt valóágát a művész megismerése szempontjából. Ezért nincs m o d e r n r a j z és nincs k o n z e r v a t í v r a j z. Ezért lehetne bármely renaissance mester

ügyesen kiválasztott rajzát modernnek közzé becsempészni és csak kvalitásaival, de nem stílusával tűnne ki. Haesak a témakör nem válik árulójává,

A grafológus munkája sokkal könnyebb, ha olyan írásból kell jellemképet alkotnia, mely nem neki íródott. A pszihoanalitikus munkája azért vesz hónapokat igénybe, mert a kérdezett retteg a leleplezettségtől és védekezik. A rajzon át azért közeledhetünk legkönnyebben a művészhez, mert leleplezi önmagát. E kötetben szereplő E. X. Knapp angol rajzolóknak van egy könyve, melyben absztrakt fogalmakat demonstrál vonalakkal. Ezek az ábrák oly kifejezők, hogy egyetlen vonal, melynek címe: „fogfájás“ jobban fejezi ki e fájdalmat, természetét és lefolyását, mint egy tudományos leírás vagy színes novella.

A rajz e kifejező erejének demonstrálására volna hivatott e könyv. Sajnos, e kötet tulnyomórészt virtuozitást ad, tartalom helyett. Nem mintha nem lenne e rajzok között jónéhány olyan lap, mely finom és magasrendű művészetkultúrát képvisel, de ez a néhány lap nem kárpótol bennünket a többségért, melyek közül igen soknak nem lett volna szabad megjelenie. Ez a könyv nem hivatott arra, hogy az élő grafika keresztmetszetét adja. Egyes országok hiánya (Spanyolország, Oroszország, Jugoszlávia, stb.) dacára az előszó mentegetőzésének, mégis bántó. Ugyanígy kifogásolható a szereplő nemzetek sorrendje is. Anglia, Amerika, Franciaország, Hollandia, Belgium, Olaszország, Németország, egyetlen lappal Svájc, majd Ausztria, Magyarország, Csehszlovákia és Románia. Ebből az együttesből magasan kimagaslik Franciaország, de meglepetésként itt is inkább a hiányzó sora és egyes szereplő prominens művészek gyenge munkája hat. A magyar anyag — dacára a szerkesztő rendelkezésére álló kiváló és változatos anyagnak — elég szerény. Kiemelkedik belőle Szőnyi István egy finom tusrájza és Végh Gusztáv nemes kulturájú munkája, mely különleges sokszorosításával is kitűnik a kötetben. Komjáthy Gyula és Vargha Nándor szerepelnek még egy-egy izléeses, alapos rajztudást mutató lappal a magyarok közül.

Minden dícséretet megérdemel ezzel szemben a kötet kiállítása, mely az összes nyomdatechnikai eljárások és legfinomabb papírok igénybevételével készült. Külön felsóhajtunk: mennyivel jobb összeállítást érdemelt volna ez a külsejében ily impozáns munka!

• PÁLYÁZATOK •

ALAKÁSMŰVÉSZETI TERVPÁLYÁZAT EREDMÉNYE. A Budapest Székesfőváros és Társulatunk által korszerű és olcsó, egy- és kétszobás típusberendezésekre kiírt lakásművészeti tervpályázat, mely október hó 16-án járt le, kitűnő eredménnyel végződött. A pályázatra 58 pályamunka érkezett be, amelyeket az Iparművészeti Múzeum 50. sz. termében állított ki a társulat.

Roppant örvedetes tény volt, hogy a beküldött pályamunkák jóformán mind, készítőik igazi művészi képességéről tettek tanuságot, úgy, hogy a sok

ittünő terv igen megnehezítette a bíráló bizottság feladatát. A bíráló bizottság, amelynek elnöke Liber Endre alpolgármester volt, tagjai pedig Györgyi Dénes, Helbing Ferenc, Lakatos Artur, Lingel Károly, Menyhért Miklós, Némethy Károly, Pachter Béla dr., Petrovác Gyula, ifj. Richter Aladár, Szablya Frischauf Ferenc, dr. Ugron Gábor, Urbányi Vilmos és dr. Vidéky Emil voltak — hatalmas munkát végzett, amíg a sok jó terv közül a legmegfelelőbbeket kiválasztotta. A 8 darab, egyenként 200 pengős díjat a következők kapták: Bakos István „To habit“, Fábry Pál „Dob-sina“, Gábrriel Frigyes „Száz“, Minár Pál „Otthonom“, Rákos Pál „Standard típus“, ifj. Szabó István „Duna“, Tólos Gyula „Egyszer“ és Vass Béla „Polgári fészek“ jeligéjű pályatervei. Ezenkívül dícséretben részesültek Csavlek András „933“, Juhász László „Tett“, Schaefer Ferenc „Lapidáris“ és Szabó Gyula „Veritas“ jeligéjű pályatervei.

A pályatervek a társulat által 1934. évben rendezendő nagyszabású lakásművészeti kiállításra fognak elkészülni, amikor is a Székesfőváros a négy legjobban kivitelezett szobaberendezést 200—200 pengő jutalomban részesíti.

E tervpályázatnak igen nagy jelentősége van, nemcsak a lakásberendező iparművészet fejlődése tekintetében, hanem gazdasági szempontból is. A cél, amelyet a pályázat kifizésakor a Székesfőváros és társulatunk kitűzött — olcsó egy- és kétszobás polgári szobátípusokat kitermelni — közel van a megvalósuláshoz s ennek óriási gazdasági jelentősége is van.

Budapest Székesfőváros áldozatkészsége lehetővé tette, hogy a társulat útján az iparművészek között kitermelődjék a mai kor igényeinek és anyagi viszonyainak megfelelő bútortípus, ami annyit jelent, hogy ezentúl a polgári osztály csak olcsó, de jó bútorokkal fogja berendezhetni lakását.

A tervpályázat eredménye október hó 29-től november hó 5-ig volt kiállítva, amely idő alatt igen sokan tekintették meg.

• T Á R S U L A T I • • K Ö Z L E M É N Y E K •

A T Á R S U L A T U N K K E B E L É B E N F O L Y T A T O T T M U N K A fontosabb eseményeiről az alábbiakban számolunk be.

1933 július hó 6-án a bíráló bizottság Helbing Ferenc elnökletével tartott ülést, amelyen Bodon Károly, Ligeti Miklós, Szablya Frischauf Ferenc és Szablya János, valamint Berkovics Oszkár, Láng Miklós, Major István, Preitensteiner Ottó és Vass Béla, mint meghívottak vettek részt. Helbing Ferenc elnök üdvözölte a megjelenteket és bejelentette, hogy a bíráló bizottság mai ülésének célja a beküldött serlegtervek elbírálása és kiválasztása kivitelezési szempontból. Felkérte a bizottság tagjait, hogy a terveket tekintsék

meg. — A bíráló bizottság gondosan átvizsgálta a terveket és a megfelelőket kiválasztotta. Ezekután Szablya János ügyvezető alelnök ismertette a bizottsággal az ötvösművészet és nemesfémipar felkarolásának ügyét. A választmány felhatalmazása megvan arra nézve, hogy a társulat sportdíjak céljaira alkalmas serlegeket készíttethessen a meglévő ezüstből. A mai ülés feladata a megfelelő terveket kiválogatni. Major István a nemesfémiparosok szempontjából ismertette az ügyet. Ligeti Miklós javasolta, hogy a tervező és kivitelező ötvösök tekintsék meg az Iparművészeti Múzeum ötvösgyűjteményét és a helyszínen tárgyalják meg azt a kérdést, hogy mi módon lehetne a magyaros jelleget a modern ötvösmunkákon alkalmazni.

Helbing Ferenc elnök szerint figyelembe kell venni azt a szempontot is, hogy a készítendő serlegek egyes alkalmakra készüljenek-e, vagy pedig általános formában és egyes alkalmaknak megfelelően bizonyos díszítés legyen rájuk alkalmazható utólag is. Ügyvezető alelnök javasolta, hogy egy szűkebb bizottság a kiválasztott terveket korrigálta át. Berkovics Oszkár indítványozza, hogy más rendeltetésű tárgyakat is készíttessen a társulat és a bíráló bizottság határozatát közölje a művészekkel és iparosokkal. Az exportra kerülő tárgyaknak feltétlenül magyaros jellegűeknek kell lenniök, mivel a külföld csak ezt keresi.

Major István felsorolta azokat a tárgyakat, amelyek készítésére terveket javasol beszerezni. Helbing Ferenc elnök ezután határozatilag kimondotta, hogy a bizottság lépéseket fog tenni ilyen tervek beszerzésére és egyelőre csak 8—10 serlegtervet választ ki, amelyeket egy szűkebb bizottság fog átvizsgálni. Ezekután több tárgy nem lévén, az ülést bezárta.

1933 július hó 11-én a társulat propaganda bizottsága tartott ülést, amelyen megjelentek Deák István, Gerenday Antal, Nádler Róbert, dr. Szőnyi Ottó, Végh Gusztáv és Zadbánszky Irén. Szablya János ügyvezető alelnök üdvözölte a megjelenteket és bejelentette, hogy a mai ülés első programpontja az elnökválasztás. Javasolta, hogy a propagandabizottság elnökül Wälder Gyulát válassza meg, aki már tavaly is igen szép és eredményes munkát végzett a társulat érdekében. Javasolta ezenkívül, hogy helyettes elnökül dr. Szőnyi Ottót válassza meg a bizottság. A javaslatokat a bizottság egyhangúlag elfogadta. Szőnyi Ottó dr. meleg szavakkal köszönte meg helyettes elnökké való választását és az elnöklést átvette. Ügyvezető alelnök ezután a társulat ezévi programját ismertette a propagandabizottság szempontjából és bejelentette, hogy a nyári népművészeti, háziipari és iparművészeti kiállítást valószínűleg dr. Fabinyi Tihamér m. kir. kereskedelemügyi miniszter fogja megnyitni folyó hó 15-én. Ezt fogja követni egy vidéki kiállítás ősszel, majd decemberben a karácsonyi vásár és 1934 elején a lakásművészeti kiállítás. Kérte a bizottság tagjait, hogy a kiállítások érdekében fejtsenek ki propagandát. Ezekután javasolta, hogy a bizottság előadójául Bodor Aladár választassék meg, aki agilitásával sok szép eredményt fog elérni.